

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

Wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit en de Arbeidsomstandighedenregeling in verband met de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan reprotoxische stoffen

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
Directe belanghebbende zijn werknemers en werkgevers die werken met reprotoxische stoffen (R-stoffen), benzeen, nikkelverbindingen en/of acrylonitril. De wijzigingen hebben ook gevolgen voor handhaving (NLA).
- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
Bedrijven die werken met carcinogene en/of mutagene stoffen (CM-stoffen) hebben ervaring met de regelgeving die nu ook voor de R-stoffen gaat gelden. Daarnaast hebben het RIVM en de NLA kennis van dit onderwerp
- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Het Europees parlement en de Raad hebben besloten de Richtlijn ter bescherming van werknemers aan te passen aan de hand van adviezen van het Europees Economisch en Sociaal Comité (SEAC), het comité risicobeoordeling (RAC), het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) en de ACSH (Raadgevend Comité voor veiligheid en gezondheid op de arbeidsplaats). Daarnaast is ten tijde van de wijziging door de Europese Unie commentaar op de richtlijn mogelijk geweest tijdens een publieke consultatieronde. Met dit besluit wordt de Europese richtlijn omgezet in Nationale regelgeving. Gedurende deze internetconsultatie staat het iedereen vrij om op de wijzigingen te reageren. Daarnaast is aan de NLA de mogelijkheid geboden om via een U&H-toets te reageren en is het RIVM informeel gevraagd om een wetenschappelijke reactie.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Werknemers worden niet voldoende beschermd tegen blootstelling aan reprotoxische stoffen. Daarnaast is de grenswaarde voor benzeen te hoog en moeten er voor acrylonitril en nikkel verbindingen grenswaarden worden ingesteld.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

In het werkproces worden werknemers blootgesteld aan de betreffende gevaarlijke stoffen. De regelgeving voor reprotoxische stoffen is niet voldoende om ze hiertegen te beschermen. Bescherming tegen reprotoxische stoffen (met een lang termijneffect) zou vergelijkbaar moeten zijn met bescherming tegen kankerverwekkende en mutagene stoffen (ook met een effect op de lange termijn).

c) Wat is de omvang van het probleem?

Het probleem speelt bij alle (Europese) bedrijven die werken met reprotoxische stoffen en hun werknemers kennen dit probleem. In 2010 heeft het Franse Ministerie voor Werk geschat dat minimaal 1% van de Europese werkers in alle EU-landen wordt blootgesteld aan minimaal één reprotoxische stof. Eurostat-data uit 2017 laat zien dat het hierbij gaat om minimaal 83.764 Nederlanders en in totaal 2.219.695 Europeanen. Daarnaast zal het wijzigen van drie grenswaarden zorgen voor een verlaagde blootstelling aan kankerverwekkende stoffen bij naar schatting 1 miljoen werknemers.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

De reprotoxische stoffen vallen nu onder de 'gewone' regels voor werken met gevaarlijke stoffen, zonder een aanvullend beschermingsniveau. Uit evaluatie/onderzoek is gebleken dat die bescherming onvoldoende is en daarom gelijkgeschakeld moet worden met het beschermingsniveau voor werken met carcinogene en/of mutagene stoffen. De enige extra wetgeving die momenteel geldt voor R-stoffen is dat jeugdige werknemers niet mogen worden blootgesteld aan reprotoxische stoffen.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Er is nu een juridische verplichting om vastgestelde EU-wetgeving te implementeren. Niet (tijdig) implementeren wordt gehandhaafd door de Europese Commissie en zou tot boetes leiden voor Nederland. Meer inhoudelijk: als de overheid niks doet, dan blijven werknemers minder goed beschermd tegen reprotoxische stoffen dan tegen kankerverwekkende en mutagene stoffen. Voor bedrijven betekent dit dat er geen nadere voorschriften voor de risico-inventarisatie en -evaluatie komen en geen extra maatregelen om blootstelling te voorkomen of beperken, zoals de minimalisatieplicht om de blootstelling zo ver mogelijk terug te dringen. De verwachting is verder dat de blootstelling aan reprotoxische stoffen zal dalen. Dit is met name van belang voor werknemers met een kinderwens of zwangeren voordat zij op het werk mededelen zwanger te zijn. Voor de eerste groep is de verwachting dat de vruchtbaarheid van werknemers zal verbeteren en voor de tweede groep zal de kans op schade aan het ongeboren kind (fysiek en/of mentaal) worden verkleind. Er zijn echter veel factoren van invloed op vruchtbaarheid en zwangerschap. Het is daarom lastig om hieraan een concreet getal te koppelen.

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Algemeen beleidsdoel: werknemers beschermen tegen ernstige stoffen-gerelateerde gezondheidsschade. Op Nationaal niveau voegen we twee punten toe aan de wijzigingsrichtlijn. - Voor R-stoffen waarvan onduidelijk is of de gezondheidsschade een drempel heeft waaronder deze schade niet plaatsvindt, zal blootstelling moeten worden geminimaliseerd. Doel: voorkomen dat wanneer een R-stof toch geen drempel blijkt te hebben werknemers in de tussentijd zijn blootgesteld aan te hoge concentraties en daarmee kans hebben op gezondheidsschade. - De bewaartermijn voor blootstellingsgegevens voor R-stoffen gelijktrekken met CM-stoffen namelijk op 40 jaar. De potentiële schade wordt pas lange tijd na blootstelling waargenomen (wanneer men aan kinderen begint), daarom is een termijn van 5 jaar te kort. Logisch is om deze termijn hetzelfde te maken als voor CM-stoffen.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Deze wijziging draagt bij aan SDG 3 (goede gezondheid en welzijn) en SDG 8 (eerlijk werk).

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Er zijn geen andere opties die de Nederlandse overheid heeft om het doel te realiseren, omdat het hier gaat om de implementatie van een Europese richtlijn, die exact gevolgd moet worden. De lidstaat mag extra maatregelen treffen, maar het minimum is door de EU voorgeschreven om het gelijke speelveld tussen de Europese landen te behouden en bevorderen. Er zijn twee punten die Nederland strakker gaat regelen dan de Europese Unie. Ten eerste moet de blootstelling worden geminimaliseerd van werknemers aan reprotoxische stoffen waarvan onbekend is of deze een drempelwaarde hebben, waaronder blootstelling geen gezondheidsschade oplevert. Ten tweede wordt de bewaartermijn voor blootstellingsgegevens 40 jaar in plaats van 5 jaar. Dit hangt samen met langetermijneffecten van blootstelling aan deze stoffen.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Bedrijven moeten langer blootstellingsgegevens bewaren en voor meer R-stoffen de blootstelling minimaliseren.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Gelijktijdig met deze internetconsultatie wordt NLA gevraagd om een U&H-toets te doen. Daarnaast zal de Autoriteit Persoonsgegevens onder meer beoordelen of de termijn waarin de gegevens worden bewaard gerechtvaardigd is. Het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) heeft het besluit niet geselecteerd voor advisering.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Implementatie van de EU-richtlijn inclusief de voorgestelde Nederlandse toevoegingen.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

De manier waarop straks gewerkt moet worden met reprotoxische stoffen is dezelfde als de werkwijze die al geldt voor werken met carcinogene en mutagene stoffen. Deze werkwijze is dus bekend bij de betreffende bedrijven. Dit maakt het een doelmatige manier met zo min mogelijk extra lasten en een goede extra bescherming. We weten dat de aanpak van carcinogene en mutagene stoffen effectief is. Hierdoor mag ook aangenomen worden dat de uitbreiding van die aanpak naar reprotoxische stoffen effectief is. Die aanname kan ook gedaan worden voor de handhaafbaarheid. Door de blootstellingsgegevens langer te bewaren dan het vereiste Europese minimum kan beter worden nagegaan of bijvoorbeeld aangetaste vruchtbaarheid te wijten kan zijn aan het werken met reprotoxische stoffen. In sommige gevallen worden die gevolgen pas na lange tijd zichtbaar. Blootstelling aan reprotoxische stoffen kan grote en ernstige gevolgen hebben. Stoffen zoals glycol ethers en phtalaten hebben invloed op de kwaliteit en het aantal spermaciden. Deze effecten kunnen ontstaan door blootstelling aan de volwassenen of blootstelling voor de geboorte. Een ander voorbeeld is Warfarin (biocide). Deze stof zorgt voor dat het bloed niet meer goed kan stollen in geval van een wond en veroorzaakt geboortefwijkingen, zoals hartafwijkingen, gezichtsafwijkingen en mentale afwijkingen. Een klassiek voorbeeld is thalidomide, deze stof werd gebruikt als medicijn tegen misselijkheid tijdens de zwangerschap. Door blootstelling in een bepaalde periode van de zwangerschap werden er kinderen geboren met ernstige geboortefwijkingen zoals hele korte armen (geen boven en onderarm) maar hand met een klein stukje arm zonder gewricht direct aan de schouderkop verbonden. Loodblootstelling zorgt voor bewezen effecten op de vruchtbaarheid, foetus en op baby's die moedermelk krijgen en een daling van het IQ bij volwassenen na blootstelling op ongeboren en/of jonge leeftijd.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

n.v.t.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

De Europese Commissie evalueert de Richtlijn en beoordeelt of aanpassingen nodig zijn. Tijdens de eerste evaluatie zal bekeken worden of de grenswaarde voor respirabel kristallijn silicastof moet worden aangepast. Ook wordt beoordeeld of de lucht en biologische grenswaarde voor cadmium moet worden ingevoerd. Beoordelingen welke stoffen (carcinogene, mutagene en reprotoxische) in aanmerking komen voor een nieuwe grenswaarde wordt door de commissie aan het einde van het jaar vastgesteld. Ten slotte zal voor eind 2024 een passende grenswaarde voor kobalt en anorganische kobaltverbindingen worden vastgesteld.

